Ժ.Գ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 110 | ՇԱԲԱԹ, 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1900 | 23 ՐԱՄԱԶԱՆ, 1317 | 12 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ՍԱՆԻ, 1316 | 24 JUNV. 1900 (Ն. Տ.)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ

Պոլսոյ համար { Տարեկան 70 ղրշ. Վեցամսեայ 35 „
Գաւառներու համար { Տարեկան 90 „ Վեցամսեայ 45 „ Եռամսեայ 23 „
Արտասահման { Տարեկան 23 Ֆր. Վեցամսեայ 12 „

Նամակ կամ ո եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել Տնօրինութեան:

ԾԱՂԻԿ

«زاغك» ارمنيجه يومى وسياسى غزته
مطبعه و اداره‌خانه‌سى
غلطه‌ده حمدى پاشا خان

Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Համիտ-բազար խան

Rédaction du Journal Arménien „DZAGHIK“
Galata, Pérchémbé-Bazar Hamdi-Pacha Han

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ

20 ՓԱՐԱ. | ՏՆՕՐԷՆ Ռ. ՄԱԳԱԵԱՆ | 20 ՓԱՐԱ.

ՍԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Վերջին լուրերու նայելով, զոր Պուլլը վերջապէս սկսաւ իր մեծ շարժումը, աշ կողմն վրայ դառնալով, Պոէրներուն հաղորդակցութիւնները խլելու համար Սբրինկֆիլտի կողմէ եւ Բոդկեթը-Տրիֆթի անցքէն։

Մէկ քանի օրագրողներ, որք այս աշխարհի մէջ մեծ մարդոց դէմքին վրայ կարդալու ձիրքն ունին ա՛յն լուրերն իսկ զորս այս վերջինք կը յաւակնին հանրութենէն ծածկել, կը հաստատեն թէ անգլ. բանակին սպարապետ Լորտ Ռոբերտի դէմքն անսկզբէ իրիկուն զուարթութեամբ կը փայլէր ճաշի ատեն, եւ ասկէ մեծ յաջողութեան մը անդէպ եւ յանդուգն եզրակացութիւնը կը հանեն։ Սակայն կառավարութիւնք ոմոլորութիւն չունին ծածկելու իրենց յաղթութիւնները, եւ անգլ. կառավարութիւնը, իր արդի դիրքին մէջ, վերջինը պիտի ըլլար իր բերանը կարկելու եւ անդարձելի լռութիւն մը պահելու կողմէ։

Ճշմարտութիւնը սա է թէ ամէն մարդ կ'անգիտանայ Դուկէլա գետին վրայ կատարուած գործողութեանց ընթացքը, եւ թէ պէտք է ճշգրիտ եւ որոշ տեղեկութեանց սպասել, ռազմագիտական բարձր հայիւներու մէջ մտնելէ առաջ։ Լորտ Ռոբերտից եւ ա՛յն որ իր հայրենակիցներուն կարծիքով, յաղթութեան ճշմարտիտ կազմակերպիչը պիտի ըլլայ, այսինքն՝ Լորտ Ռիչներ, հաղիւ մէկ քանի օրէ ի վեր պատերազմի թատերաբեմին վրայ են։ Պէտք է որ անոնք սանձերն իրենց ձեռքերուն մէջ ամիսներն, կացութիւնն ուսումնասիրեն իր ամէն երեւոյթներուն տակ, վճռական պատասխանատուութիւններ ըստանձնելէ առաջ։

Երկուստեք պատերազմն սկսաւ աւելի դիպուածներով քան որոշ յատակագիծերու համաձայն։ Անգլ. կառավարութիւնը չկրցաւ զոհել Ֆիմպրլին ու Լէտիսմիթը։ Տրամադրելի ուժերուն ամէնէն թանկագին մասն անշարժութեան մատնուեցաւ՝ այդ երկու քաղաքներուն ազատումը փորձելու եւ թող չտալու համար որ մի կողմէ Զօր. Հուլայդի 10,000 զօրքերը, եւ միւս կողմէ Մր. Սէսիլ Ռոսս լսնան թշնամւոյն իշխանութեան տակ։

Այլեւս ժամանակը չէ այս որոշումները եւս ունելու։ Ինչ որ կրնայ ընել Լորտ Ռոպերց, սա է թէ պէտք չէ որ ասոր մէջ յամառի կենայ, եթէ նոր ու վերջին ջանք մը չյաջողի, այլ պէտք է որ նոր յատակագիծ մը փորձէ։

Շատ կը խօսուի Լորտ Միթուէնի չնորհազրկութեան վրայ, որոյ անկարողութեան դէմ ջանջախիչ վկայութիւն մը կուտայ Մօտաբր-Բիվերի բանակին վիճակը։ Իսկ Սբր Բրավերզ Պուլլրի կորսընցուց սպարապետութեան պաշտօնը, եւ իր համբաւը կորսնցնելու վտանգին մէջ է, եթէ Դուկէլա գետին վրայ իր սկսած մեծ շարժումը յաջողութեամբ չպսակուի։ Անգլ-Եբրանսվալեան պատերազմը կարծես ահարկու փորձաքար մը եղաւ շատ մը պաշտօնական ու արուեստական համբաւներու համար։ Խնդիրը լոկ զօրավարներու վրայ չէ, որք ցարդ զարմանալի անկարողութիւն մը ի հանդէս բերին։ Անգլ. պետական մարդերու համբաւն ալ խնդրոյ տակ է այս պահուս։

Մր. Գալֆուր. Երեսփ. Ժողովոյ մէջ նախարարութեան ներկայացուցիչը, անցեալ օր իր արտասանած մէկ ճառին մէջ, իմաստասէրի կերպարանքով մը, մի կողմէ Անգլ. բանակին կրած պարտութեանց հանդամանքը բացատրեց եւ միւս կողմէ ջատագովեց այն ընտիր կազմակերպութիւնը, որով պատերազմական պատօնատունը կրցաւ շարժման մէջ դնել եւ Հարաւային Ափրիկէ զրկել երեք զօրաբանակներ։ Մր. Գալֆուր աւելի աղէկ կ'ընէր, եթէ այս զինուորական խնդրոյն մէջ չխառնուէր։ Անգլ. մամուլը, մինչեւ իսկ պահպանողականը, խստիւ դատեց զինքը։ Անգլ. բանակին կրած պարտութիւնը նախարարութեան գործած սխալներուն անխուսափելի հետեւանքն էր, ըսին Անգլ. թերթերը, եւ այս առթիւ հարցուցին թէ կառավարութիւնն ո՞ւսկից առած էր այդ երեք զօրաբանակները, քանի որ Ափրիկէի մէջ մէկ զօրաբանակ իսկ չկար կազմուած։ Այժմ Անգլիոյ մէջ օրուան խնդիր դարձած է պինուորական կազմակերպութեան խնդիրը, ինչպէս 1854ին ալ եղաւ Արիմու պատերազմին ժամանակ։

Անգլիա, ուզէ չուզէ, պիտի պարտաւորի ցամաքային հզօր բանակ մը ունենալ, քանի որ հզօր նաւատորմ մը ունի արդէն։ Հետեւապէս աղգային պաշտպանութեան հոչակաւոր մասնախումբը նորէն գործի վրայ կը դտնուի։ Նախարարութեան անդամներէն կազմուած յանձնաժողով մ'է սա, որոյ անդամներն են նախարարապետ Լորտ Սալիսպրրի, Պետական Խորհրդոյ նախագահ Տրվընշայրի դուքսը, Պատերազմական նախարար Լանսդաուն մարքիզը, Երեսփ. Ժողովոյ մէջ նախարարութեան ներկայացուցիչ Մր. Գալֆուր (Լորտ Սալիսպրրիի քեռորդին), Ծովային նախարար Մր. Կոշն եւ Երկրական նախարար Սբր Մայքլ Հիքս Պիչ։ Լորտ Ռոպերտի բարեկամները գիտել կուտան սակայն թէ մասնագէտ ձեռնհասներ (հրամատարներ, զօրավարներ, ծովակալներ) կատարելապէս կը պակսին ազգ. պաշտպանութեան այս Դերագոյն Խորհուրդին մէջ։ Այս անկանոնութիւն յառաջ կուգայ Միացեալ-Թագաւորութեան խորհրդարանական կազմաւորութենէն։ Ամէն պարագայ ցոյց կուտայ թէ հարաւային Ափրիկէի պատերազմը խորհրդարանական դրութեան մէջ փոփոխութիւններ յառաջ պիտի բերէ։

ՊԱՏԻՎ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ՏՂԱՆ ԿԸ ՍԻՐԷ

Տղաք շատ կենցաղագէտ են. անձառ համակրանքներ ունին իրարու նկատմամբ։ Երկար կ'ուսումնասիրին զիրար, մէյմէկ կենսագիրներ կրնան ըլլալ՝ իրարու ընաւորութիւն շատ կամ քիչ յաջող կերպով ստուերագրելու համար։ Իմ բաղձանքս էր որ դասարանին մէջ ամէնքն ալ սիրեն զիրար, եւ ուրախ եմ որ բաց ի քանի մը անձնական անհամաձայնութիւններէ ներդաշնակ կեանք մը կ'անցընեն։ Մէկմէկու ձիրք կը ճանչնան անանձնական, ինչպէս նաեւ իրարու կ'ըզգացնեն իրենց թերութիւնները համեստութեամբ։ Կը թախանձեն որ պակսութիւն չընեն, եւ ըստ կարելւոյն սրբագրեն կոչտ կողմերնին, եթէ ունին։ Տղաքը տեսլապաշտ են կատարելապէս. ըղձակէզներն է անթերի, խելացի եւ ճարպիկ ըլլալ համանգամայն. այդ գաղափարն սիրողներ միշտ կը ձկտին անոր. զիրար այնքան աւելի կը սիրեն, որքան աւելի կատարելութեան կը մօտին։ Դիրքերու բարեկամ են, մտածութեանց բարեկամ. այսինչը գեղեցիկ շարադրութիւններ գրելուն, ամէնքը կը հաւաքուին քովը, կը յարգեն զինք ու կը սիրեն. այնինչը լաւ գիրքեր ունի, կարդալու համար կ'ուզեն, եւ կամ անոր հետ միասին կը կարդան, ու տեսնելով որ ամէն կոր կը մարսէ, կը բացատրէ, կը սիրեն զայն։ Մանկական հորիզոնին ամէն ծալքերը նշմարել, ամէն զոյներն ըմբռնել է՛ն մեծ հաճոյքն է ինծի համար։ Կը պաշտեմ այն որը տղան որ իր ընկերները կը սիրէ սրտանց։

ՄԱՆՈՒԿԸ ԻՆՉՊԷՍ ՍԻՐԵԼ ԿԸ ՍՈՎՐԻ

Մանուկն ինչպէս սիրել կը սովրի. ո՞չ ապաքէն տեսնելով թէ ուրիշներ կը սիրեն զինք։ Կարելի՞ է ըսել թէ տղուն սէրը բնական եւ ընդարձակ է, մինչդեռ գիտենք թէ դաստիարակութեան մէկ գործն է այն։ Տղան իր առաջին շարժումներով ցոյց կուտայ էութիւն, եսին զգացողութիւններն ու կիրքերը։ Նախ կը հանէ ուրախութեան ու վշտի ձայներ, ապա, քանի՛ եմ զգացումը կը զօրանայ իր մէջ, բարկութեան ճիչեր կ'արձակէ։ Բայց երբ մանուկը կը նշմարէ իր անձին շուրջ ամէնէն դգուիչ սիրոյ յայտնի նշանները, երբ կ'զգայ կամ կը կարծէ թէ կը սիրուի, կ'ուզէ վերջապէս քանով մը արժանի ըլլալ այդ սիրոյն, կ'աշխատի պատասխան մը թոթովել իրեն կրկին ու կրկին ուղղուած ա՛նքան սիրունիկ հարցումներուն։ Դարձեալ երբ կը տեսնէ ուրիշներուն իրեն ժպտիլը, ինք ալ կը ժպտի անոնց։ Սիրոյ այս առաջին ցոյցը դիւրաւ չի յայտնուիր։ Տղուն ժպիտը ընական ու ինքնաձիգ չէ, ինչպէս կը կարծեն տակաւին. ո՞վ գիտէ ինչ անյողդողդ ու յարատեւ ճիգեր ըրած է փոքրիկը արտայայտելու համար սա՛ հրաշալի ժպիտը որ անչահախնդրութեան ուրուագիծն է արդէն։ Դիտեցէք մանուկին դէմքին վրայ ցոլացած բարոյական կեանքը, պիտի կռահէք թէ անոր ժպիտը կ'առնէ բիւր նոր երանգներ ու նրբերանգներ, բայց չա՛տ դանդաղ։ Ուսիայել իր նկարներուն համար ա՛յսքան աշխատանքի պէտք չունեցաւ։ Մանուկը ի բնէ եսասէր է. կ'ուզէ որ ամէն բան ինք ընդունի, եւ ուրիշներ՝ քիչ բան մը։ Կուտայ առնելու համար։ Իր ընութիւնը կարծուող սէրը իր բնութենէն վեր խոյանք մըն է ընդհակառակն, իր անձնականութեան մէկ ընդլայնումը։ Այս ասանկ ըլլալով, իրաւամբ կրնանք ըսել թէ տղուն առաջին սէրը երախտագիտութիւնն է. գիտակցօրէն կը ճանչնայ բարիքը, ինչպէս «չնորհք» մը եղած ատեն՝ կ'ըզգայ թէ արժանիք մը ունի ինք։ Ըստ իս, երախտագիտութեան զգացմունքը՝ հաւատքի գործ մըն է. կը հաւատամ բարեգործութեան, կը հաւատամ բարերարին բարի դիտաւորութեան։ Տղան սիրոյ նշաններէն կը հետեւցնէ թէ իր ծնողքը կը սիրէ զինք. մարդս ալ նոյն հետեւութիւնը կը հանէ իր նմաններուն հանդէպ։ Սիրոյ գաղափարը կը զրգռէ մեզ համարձակ սիրելու։ Ինքնասիրութիւնը այլասիրութեան փոխող այս գաղափարը կը նմանի այն ուժին, որ եռեղաչարժի մը շղթին դարձնելով՝ մեքենան հակառակ ուղղութեամբ կը քաշեցնէ։

Դաստիարակութիւնը կը նպաստէ ընկերասիրութեան, ոչ թէ եսասիրութեան։ Տղուն կը սովրեցնէ ուրիշներուն ուրախութեան մէջ գտնել իրը, ընտրել իր հաճոյքները. կը սովրեցնէ նախասիրել ամէնէն բարձր ու հասարակաց վայելքները, մա՛նաւանդ անոնք որ տեւական ու մշանջենաւոր են։

Թարգ. ՏԻՐԱՑՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԼՈՒՍՆԻՆ ԴԷՄՔԸ

Գամիլ Ֆլամարիօն՝ ժամանակակից այն միակ գիտունն է որ կրցած է գիտութիւնը մարսելի ու ախորժելի ընել առ հասարակ ամէնուն։ Այս տարօրինակ ու համակրելի գիտուն-գրագէտը կրցած է ապացուցանել թէ երկնային մարմիններու ուսումնասիրութիւնը ա՛նչափ մթին ու անհասկնալի չէ։

Գամիլ Ֆլամարիօն յօդուած մը հրատարակելով՝ բուսական հետաքրքրաշարժ նիւթի մը վրայ քննութիւն բացած է։ Ամբողջ աշխարհին կ'ուզղէ խօսքը եւ կ'ուզէ ամէնքս ալ աստեղագէտներ ընել։ Լ'Օ-ֆնի հեղինակը կը հրաւիրէ որ ամէն մարդ իր հաւատքն դիտէ լուսինը եւ անոր մէջ ամէն տեսածը գրի առնելով՝ իր հասցէին գրէն։ Ինչ է այս քննութեան նպատակը։ Նախ զուարճացնել եւ յետոյ նոր ապացոյց մըն ալ մատակարարել այն ապացուցուած ճշմարտութեան թէ մեր ամէնուս տեսութիւնը միեւնոյնը չէ, եւ թէ պէտք չէ որ մենք ամէնքս իրարու աչքին վստահինք։

Աստեղագէտները երբեմն այս բանը կը մոռնան. իրենցմէ միլիոնաւոր մղոններով հեռու աշխարհներուն քարտէսները անանկ վստահութեամբ ու տեղն ի տեղը կը նշանակեն որ կարծես թէ կարիին ի ձեռին այդ ծովերը, լեռները պտրտած, չափած ու չափչփած են։ Ֆլամարիօն կ'ըսէ թէ այս ամէնուն մէջ աւելի քմայքն ու երեւակայութիւնն է որ դեր կատարած է, քան թէ գիտութիւնը։ Եւ ահա՛ Գամիլ Ֆլամարիօն չատ պարզ եղանակով մը կ'ուզէ մեզի ճշգրիտ տեղեկութիւններ տալ այն լուսատորին վրայ, զոր ամէնէն աւելի կը գիտենք եւ որ ամէնէն աւելի մեր մտքը կը գտնուի։ Ահաւասիկ Լ'Օ-ֆն հեղինակին բացած քննութեան արդիւնքը։

Տասնըութը դար առաջ Պլուտարքոս կը գրէր թէ լուսինը դէմք մը միայն ունէր, հիմակ ալ Պր. Ֆլամարիօն եւ ուրիշ բազմաթիւ անձեր կ'ըսեն թէ լուսինը երկու աչք, քիթ մը եւ բերան մը ունի։ Եւ թուղթին վրայ կը գծեն լուսին մը որ կամ կուլայ եւ կամ կը խնդայ . . . Մինչ մենք կը կարծէինք թէ լուսինը մեզ ուղղակի կը գիտէր, ահա՛ Պր. Ակիլլիոս Պարպա կը պնդէ թէ Լուսինը դէպի վեր կը նայի, կարծես Աստուծոյ։ Պարոն Ֆիլիբօ Զամպոնի, Վիեննացի նկարիչը, լուսնին վրայ երկու գլուխ կը նշմարէ որ զիրար կը համբուրեն։ Ուրիշ մըն ալ, նշանաւոր անձ մը, լուսնին վրայ, դէմքի կամ գլխու տեղ, քանկուրու մը կը նշմարէ։ Սիրելի ընթերցողներ, ասիկա կարդալէդ վերջը գուք ալ աղէկ մը լուսինը գիտեցէք. ո՛վ գիտէ, թերեւս հոն մեր մահաձոռ դէմքի մը տեղ բոլորովին տարբեր բան մը կը տեսնէք։

Բայց ամէն պարագայի մէջ, քանի մը ամիսէն Ցուլհանանդէսին նշանաւոր հեռադիտակը պիտի խմցնէ մեզի թէ ինչ կայ լուսնին վրայ, դէմք մը, երկու դէմք, թէ քանկուրու մը։ Այն ատեն, լուսինը աստեղագէտներուն համար իր արդի կարեւորութիւնը պիտի կորսնցնէ, եւ այն ատեն խնդիրը պիտի ըլլայ հասկնալ թէ ինչ կայ Արուսեակի ու Հրատի մէջ, աղուոր աղուոր զիցուհիներ թէ քաջարի բալիդարեաներ . . .

ՆՈՐ ՄՈՑԱՐԴ ՄԸ

Սպանիական թերթերը՝ Բերիդօ Արիսլա անուն երեք տարու դաշնակահար մը մինչեւ երկինքները կը հանեն եւ Մոցարդին հանճարը ու փառքը կը նախատեսեն այդ տղեկին։ Աստդան ասոնք պիտի արդարացնէ՞. ասիկա միայն Աստուած գիտէ։ Բայց, հիմակուհիմա պէտք է խոստովանիլ թէ պզտիկ Բերիդօին ընդունակութիւնը Մոցարդինէն շատ աւելի է։ Ասկէ զատ անանկ առաւելութիւն մը ունեցած է՝ որուն նմանը Տոն Ժուանի հեղինակին կենսագրութեան մէջ բնաւ չի տեսնուիր։ Բերիդօ, Մոցարդին պէս պալատները կը մտնէ կ'ելլէ, պալատականներու եւ ազնուականներու առջեւ դաշնակ կը զարնէ եւ թագաւորդ գլուխներ կը չոյեն, կը փայփայեն զինք։ Սպանիոյ թագուհին ալ լսելով այս պզտիկին հոչակը, կը փափաքի զայն տեսնել. պալատին մէջ հանդէս մը կը սարքէ եւ կը հրաւիրէ զայն՝ իր ընտանիքին հետ։ Կարիանդակներով, անուշեղէններով, պոնպոններով կը խեղդեն պզտիկ երաժիշտը։ Ցեսոյ Բիրիդօ դաշնակին առջեւը կ'անցնի եւ իր բերէրդուարէն քանի մը կտոր կը զարնէ անանկ ճարպիկութեամբ ու վարպետութեամբ որ ամբողջ ներկաները բերանաբաց կը մնան։ Կարծես թէ Բերիդօ կատարեալ մարդ մըն էր։ Բայց պզտիկ մանչադէպ մը, բաւական զաւեշտական, ունկնդիրներուն կը յիշեցնէ դաշնակահարին բուն տարիքը։ Բերիդօ ընդհանուր հիացումի մէջ դաշնակին աթոռակէն վար իջած ատեն յանկարծ, ո՛վ գիտէ ինչպէս . . . բանդալոնը վար կ'ինայ։ Ծնողքը կը շուարին։ Սակայն թագուհին, իր մայրական գորովով՝ միշտ պարզ ու բարի, ժպտելով մանուկ դաշնակահարին բանդալոնը կը կապէ . . . Պատմութիւնը՝ Մոցարդին ո՛ւ եւ է նմանօրինակ պատիւ մը չի վերագրեր բնաւ։ Ե.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Նոր բան մը գրելու յաւակնութիւնը չունիմ, սիրելի ընթերցող։ Մեր կրթական հաստատութիւններու այժմէութիւնը նկարագրել, պարզել պիտի փորձէի։

Վատարելով պահ մը մեր միտքը տանջող գեղեցիկ ծրագիրները, աչքի առջեւ առնե՛նք մեր դպրոցներու ներկայ կացութիւնը, ո՛չ զանցառելով նաեւ ատոնց նկատմամբ մեր ունեցած անտարբերութիւնը։

Թողո՛ւնք Պոլիսն որ իր իւղովը տապկուի։ Ինչ որ ալ ըլլայ, ան իր նաւը կը բերնայ առաջ մղել իր կազմական ծրագիրներով, հանրօգուտ օրագիրներով, քիչ շատ բանիբուն ուսուցիչներով եւ վարդապետներով։ Թողո՛ւնք ուրեմն Պոլիսը եւ ձեռք առնե՛նք գաւառները։

Երեք ճիւղի կրնանք բաժնել գաւառային կրթական հաստատութիւնները։ Ա. օտարներու նախաձեռնութեամբ կառավարուող Գոլէջներ եւ Բարձրագոյն վարժարաններ։ Բ. քիչ շատ բարոյական կացութիւն ունեցող Ազգային կրթարաններ։ Գ. եւ ընդհանրապէս, բոլորովին անբարեկարգ դպրոցներ։ Մեր խօսքը երրորդին վրայ պիտի ըլլայ անշուշտ։

Գաւառներու մէջ, մեծ ազգաբնակը դեռ բոլորովին դասալիք եղած չէ, դեռ կը տիրէ խաւարը ազգային շրջանակներու մէջ։ Ուսուցիչ մը, զէթ տարուան մը համար, ապահովութիւն չունի իր կացութեան վրայ։ Հաւատացէ՛ք, սիրելի ընթերցողներ, տարուան մը մէջ երկու, երեք ուսուցիչներ իրարու կը յաջորդեն սոյն անկեանոց վարժարաններու մէջ, միշտ զոհ ըլլալով զոհիկ եղիր։ Ինչ ընեն խեղճերը. ինչ ընթացք բռնեն՝ ամբողջ տարի մը բոլորելու համար։ Առաւելութեամբ օժտուած ըլլալու են։ Ինչ տեսակ առաւելութեամբ։ Նախորդին հաստատածը յաջորդը արմատախիլ ընելով. մէկուն լուծածը միւսը հանգուցելով, ասոր չինածը ան աւերելով, նոր լեզուներ, նորութիւններ մտցնելով, հոգ չէ՝ թէ ինչ ապիկար, անկարող ըլլայ, իր պարզած կանոնները ինք թո՛ղ չի հասկնայ։ Օտար լեզուները, հիմա հացի չափ կարեւոր են մեր մանչուկներուն։ Ուրիշ, էհ, ա՛տ ալ չգիտցուելիք բան է։

Վարժապետ ըսածդ խոնարհ, համբերատար, պարկեշտ ըլլալու է. կուսակրօն, սրբակրօն, ըլլալու է. առտու իրիկուն ժամ երթալու է, պահք բռնելու է. աղօթք ընելու է ջերմեռանդաբար։ Ալ լմնցա՞։ Ինչ անհամբեր ես, եղբայր, վարժապետ ըսածդ պաներուն աչքը մտնելու է . . . բայց աղքատն ալ անտես առնելու չէ հա՛։ «Լուցկին բե՛ր, Պա՛տուելի»։ Սխալ կա՞յ խօսքիս մէջ։

Խեղճ ուսուցիչներ, աչք մտնելու մարմաջով տարուած, կուրօրէն իւրացնել կ'ուզեն Պոլսոյ եւ օտար դպրոցներու ճոխ, բազմակողմանի ծրագիրները։ Մեր մանկիկները դեռ իրենց մայրենի լեզուն չթոթոված, ահա՛ մեծկակ ծրար մը իրենց թեւին տակ, լեցուն ֆրանսերէն, անգլիերէն դասագրքերով։ Ուսուցիչները որ իրենք-զիրենք ամէն ինչ ներկայացնելու դատա-

կնիքը կը կրեն արդէն, անչուշտ ամէն բան մակերեւութապէս շօշափելու ցաւալի պարականութեան մէջ պիտի գտնուին։ Ուստի փոխանակ տիպար եւ տոհմային կրթութիւն մը տալու հասարակութեան, ոչ-ինչ չայցնել կ'ուզեն, քանի մը սեթեւեթ բառեր գնելով մեր միամիտ աղաւնակներու բերանին մէջ։ Լափել, լեղել կ'ուզեն քերականութիւններու համայնքը։ Կարդ մը Դարագաչեան Քերականութիւն, ուրիշ մը՝ Դաւթեան, երրորդ մը՝ Պէտիկեան կը հաւատա՞ք, սա միւնոյն գպրոցի մէջ տասած եմ։ Ա՛լ, այս կաղապարին վրայ չափէ միւս մէկէ աւելի ուժիններն ալ, ազնիւ ընթերցող։ Երնէկ այն ուսանողին, որ ելլք մը գտնէ այս լաբիւրինթոսին մէջ։

Պատճա՞ռ։ Որովհետեւ գաւառացի հասարակութիւնը (բացառութիւնն յարգելով) կոյր է։ Զի տեսներ կեանքի պայքարին մէջ իր շուրջ անցած դարձածը, կարեւորագո՞յնը։ Հոս, հոն կը դիմէ, ասդին անդին կը վազէ հեռադիր մը կարդայնելու կամ աղերսագիր մը գրել տալու համար։ Շատ անգամ ակամայ իր առեւտրական դաղտնիքին տեղեակ կ'ընէ այսինչը կամ այսինչը, պարզ տակոսի մը հաշուեյարգարման համար։ Պէտքը, սակայն, ամենը ամէն օր կը ցցուի իր առջեւ, բայց ինք չսթափիր, չսորիր մեր վարժարանները ժամանակի պահանջումներուն հետ դուրընթաց քալելու տրամաբանական գաղափարին վրայ։ Ձեմ անարդեր օտար լեզուները, չեմ արհամարհեր գիտութիւնը, անոնք կարեւոր են, անհրաժեշտ են։ Բայց ո՞ւր է որ դորոը եղան նմանիւ։ Մեր գաւառացի աղքատ վարժարաններու համար՝ կարեւորագոյններն են մայրենի եւ պատկան լեզուն։ Ասոնք են որ հայի հետ սերտ առնչութիւն ունին. այո՛, ասոնք են որ կեանքի կռուին մէջ կը գինեն մեզ։ Ասոնք են որ մեր առօրեայ գործառնութեան մէջ կ'օժանդակեն, կը սատարեն մեզ։ Ինչո՞ւ համար անտեսենք միջավայրի պէտքերը եւ ըստ այնմ չչարժինք։

Երրորդ, դարձեալ կուրօրէն հարուածելու մարմաջ մը ունինք բարեգործական, կրթական հաստատութիւնները, առանց նկատելու որ զանոնք թէ՛ բարոյապէս եւ թէ նիւթապէս կ'ոտանենք։ Մենք իրաքանչիւրը կ'ուզէ իր քմահաճոյքին ծառայեցնել կրթական հաստատութիւնները։ Են է որ կը տիրապետէ ազդային շրջանակներու մէջ։ Ազդային ժողովատեղիները, որ հանրօգուտ խորհրդակցութեանց, լուսամիտ յղացումներու վայր մը ըլլալու են, գեղեցիկ ու գեհենիկ քննարկութեանց, քմահաճոյքներու թատերաբեմ մը կ'ըլլան շատ անգամ։

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ԴՐՕՐՃԵԱՆ

Տէնէք-Մատէն

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Յառաջիատղացում Զօր. Պուլլերի։— Դուկէյայի անցքը։— Պոէրական դիրքերը եւ ռմբակոծութիւն։—Սբր Զարլզ Ուօրքնի յառաջիատղացումը։— Պուլլերի Ցայտարարութիւնը։—Զօր. Պուլլերի Ցայտարարութիւնը։—Լէտիսմիթի վիճակը։—Ոգեւորութիւն զինուորաց։ — Աւստրալիացի զինուորք։—Ընդհանուր վիճակ։

ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ

(Պրանտարտ, Յնվ. 19)

«Զօր. Պուլլեր Դուկէյայէն անցաւ։ Այս լուր խորին գոհունակութեամբ պիտի ընդունուի սիրողջ ազգին կողմէ, սա՛ պատճառաւ թէ անգլիացի զինուորք հիմա կը գտնուին այն կողմին վրայ ուր կը գտնուի Լէտիսմիթի, եթէ սակայն նոր ձախողուած մը դժբաղդաբար չպատահի մեր զօրաց։ Սբր Բրավրդ Պուլլեր Զօր. Հուայդի հետ ձեռք ձեռքի տալու համար չափաւոր հեռաւորութեան մէջ է։ Մեր մասնաւոր թղթակցին հեռադիրը կը նկատրագրէ զօր. Պուլլերի զօրաց յառաջխաղացումն իրենց բանակեղէն դէպի թշնամիին բռնած դիրքը երկաթուղոյ երկայնքէն։ Ահա այդ հեռադիր։

«Սպրիմֆոնթարմ, Յնվ. 17.—Երէկ զինչեր զօր. Լիպլիզնի կիսաբաժինն իր խարտնկէցներով անցաւ Դուկէյա գետէն, Բոգկիզը բռնած անցքէն, եւ դրաւեց կարդ մը բլրակներ, որք ուղղակի կը գտնուին Պոէրական դիրքերուն դիմաց։ Կիսաբաժինը գետին հիւսիսային կողմն առաջ գացած է մինչեւ մէկ մղոն։ Թշնամիին խրամներն զրէթէ երեք ու կէս մղոն հեռի։ Յետոյ Սբր Զարլզ Ուօրքնի հրամայած գունդը սկսաւ լինքն ալ գետէն անցնիլ Դրիչարտ ըսուած տեղէն, վեց մղոն աւելի վեր։ Այս տողերը գրած պահուս չարժումը լմնցած է։ Ցերեկ ատեն զինուորք անգործ էին, բայց նաւային թնդանօթք եւ խորաբնկէցք ամրակոծեցին Պոէրներուն բռնած դիրքը բարձր բլրակէ մը։ Մեր զօրաց չարժումներուն վրայ լուրեր կամ տեղեկութիւններ տալը բոլորովին արդիլուեցաւ զօր. Պուլլերի հրամանաւ։ Յառաջխաղացումն արդէն սկսած էր Յնվ. 10էն ի վեր—անցեալ Դշ.— երբ Ֆրիրի եւ Զիվլիի բանակեղերէն մեր զինուորք գէպ ի հիւս. արեւմուտք չարժեցան։ Նոյն գիշերը հեծելազօրք եւ հեծեալ հետեւակները՝ Լորտ Տընտոնալտի հրամատարութեան ներքեւ՝ գրէթէ 24 մղոնի յաջողակ գնացքէ մը ետք բռնեցին Սբրիմֆնոֆարմի բարձրութիւնները։ Այդ կէտէն կարելի էր Բոգկիզրի անցքը տեսնել, ինչպէս նաեւ Սբրինկֆիլտը, որ եօթն մղոն հեռի է դէպ ի հարաւային արեւմուտք։ Զօր. Լիպլիզնի կիսաբաժինը մի եւ նոյն ճամբուն հետեւեցաւ, եւ գիշերն անցուց ի Սբրինկֆիլտ։ Սբր Զարլզ Ուօրքնի կիսաբաժինը բանակեցաւ Փոքր Դուկէյայի վրայ, եւ Սբր Ֆրանսիզ Ֆրէրրի կիսաբաժիններէն մին բռնեց Բրեդոբոս կոչուած Ագարակը, Ֆրիրի բանակեղէն եօթն մղոն հեռի։ Երկրորդ օրը նոյն կարգով յառաջխաղացումը չարունակեց։

Այսու հանդերձ Սբր Զարլզ Ուօրքնի զօրաբաժինը քիչ մը աւելի մօտեցաւ Զօր. Լիպլիզնի, եւ Յնվ. 12ին Ուր. առաւօտ կանուխ օգնական զօրքեր ղրկուեցան Լորտ Տընտոնալտի։ Նոյն առաւօտուն Սբր Բրավրդ Պուլլեր իր կեդրոնն հաստատեց ի Սբրինկֆիլտ, եւ Լորտ Տընտոնալտ մօտէն յարձակողական հետազօտութիւն մ'ընաւ թշնամիին դիրքին վրայ։ Պոէրք զօրեղագէս ամրացած էին կարդ մը ցած բլրակներու մէջ, գետին շատ մօտ, եւ որք կը տարածուին ուղղակի մինչեւ Լէտիսմիթ։ Անոնց պաշտպանութեան երկրորդ դիմաւոր գիծն էր երկայն տարտարթ մը, որուն ծայրն ամրացուցած էին, եւ որ կրթնած էր բարձրաբերձ բլուրի մը, Ապէժմանա կոչուած։ Այս կէտին վրայ Դուկէյա օձապտոյտ ընթացք մը կը ձեւացնէր, եւ Պոէրք այս կերպով ալ մեծապէս պաշտպանուած էին։ Դուկէյա գետը Դաղամիամա լերան զառիթափին ներքեւէն հոսելէն ետք, ոլոր մոլոր կը գտնուայ եւ տեղակ մը թերակղզի կը ձեւացնէ, որուն վրայէն ի Լէտիսմիթ տանող ճամբան կ'անցնի եւ կ'երթայ դէպ ի տարտարթը։»

Ալիս լեռ (Բոգկիզրը անցքին վրայ նայող լեռ մը), Յնվ. 15.— «Դէպ ի Լէտիսմիթ առաջ քալող անգլիական գունդերը անցեալ Դշ. օր ճամբայ ելան Ֆրիրէն եւ Զիվլիէն։ Լորտ Տընտոնալտի հեծեալ կիսաբաժինը հինգերորդ կիսաբաժնին հետ առաջ քալեց հրամատարութեամբ Զօր. Հարդիի։ Ասոնք հիւսիս-արեւմտեան ուղղութեամբ քալեցին ի Սբրինկֆիլտ, որ արդէն կանխաւ խուզարկուած էր։ Ֆրիրէն դուրս քանի մը մղոն անդին անցանք կարդ մը խրամներէ, զորս Պոէրք կանգնած էին ա՛յնպիսի կերպով իրր թէ մեծ բազմութեամբ խանուած էին անոնց մէջ։ Լորտ Տընտոնալտ յառաջ քալեց, եւ կէս ճամբան լուր առաւ թէ թշնամին հեռացած է Սբրինկֆիլտէն, եւ հինգերորդ զօրաբաժինն ալ տիրած է անոր Բանի մը մղոն տարածութեամբ կը քալէին մեր փոխադրութեան ծառայող կառքերը, հինգ հազարի չափ։ Հեծեալ կիսաբաժինն արագ արագ կը քալէր, քաւ ընդդիմութեան չպատահելով։ Մեր յառաջապահը քննած, խուզարկած էին ամէն կասկածելի վայրեր, եւ թշնամիի ո եւ է հետք չգտնուեցաւ։

Բանակն յառաջացաւ դէպ ի Ալիս լեռը, որ թշնամիին լեռնային բերդերուն դիմացը կը գտնուի։ Պոէրք տպած էին զմեզ տեսնելով։ Անոնց խոշոր բանակեղը կը տեսնուէր Դուկէյայի բարձունց վրայ Ադլաս լեռան դիմաց, բայց թշնամին յանկարծ իր բանակեղը վերցուց եւ լեռնանոն մէջ քաշուեցաւ։ Ուրբաթ օր առաջին պայթում մը լսուեցաւ, յետոյ իմացանք որ թշնամին կործանած էր կամուրջ մը, զոր Պոէրք կը չենէին Բոգկիզրէ եօթն մղոն վեր։ Զօր. Պուլլեր հայրենասիրական քաջալերիչ կոչում մ'ընաւ զօրքերուն, այսպէս.—«Առաջ կը քալենք ապատելու Լէտիսմիթի մէջ պաշարուած մեր ընկերակիցները։ Ա՛լ ետ դառնալ չկայ»։ Այս հրամանագրով Զօր. Պուլլեր հրաճանգ կուտայ նաեւ թէ ինչ պայմաններով պէտք է ընդունիլ թշնամիին անձնատուութիւնը։ Կ'ազդարարէ նաեւ թէ Պոէրք ոպիտակ դրօշը խարդախութեամբ կը գործածեն։ Անձնատուր ըլլալու համար ոպիտակ դրօշը կը պարզեն եւ ապա կը յարձակին։ Այս հրամանագիր ոգեւորութեամբ ընդունուեցաւ մէն մի բանակեղի մէջ։ Մեր զինուորք չտա դերբուկ տեղերէ քաշեցին, բայց հիմա հասան գեղեցիկ վայր մը, բարձր տեղ մը՝ ուր շրջապատիւ բնութիւնն ախորժ տեսարաններ կ'ընծայէ։ Ամենքն ալ ողջ առողջ են, եւ վստահ են թէ պիտի յաջողին։»

Սբրիմֆնոֆարմ, Յնվ. 17.—«Զիսով քաշեցի լեռնէ լեռ, գիտելու համար Զօր. Ուօրքնի յառաջխաղացումը դեպի հարաւային կողմն վրայ։ Թշնամին ծառախտ անտառի մը մէջ պահուրտած էր, միւս կողմն վրայ մէկ մղոն հեռի։ Ռուսներ կ'արձակին մեր յառաջացող գունդերուն վրայ։ Մեր մարդիկ կը պատասխանեն, եւ թնդանօթք ալ կրակ կ'ընեն մօտակայ բլրակէ մը։ Թշնամին իր քանի մը գիրքերը դէպ ի տեսնելով բլուրները կը փախչի։ Մեր ամբաշէն զինուորք կամուրջ մը ձգեցին գետին վրայ, եւ ամբողջ զինուորք չարժեցան գետէն անդին։»

ԴՈՐԾԵՐՆ Լ ԼԷՏԻՍՄԻԹ

ԼԷՏԻՍՄԻԹ, 8 Յունվ.—«Երէկ Կիրակի հանդիսաւոր պաշտօն կատարուեցաւ Անկլիքան Եկեղեցիին մէջ, Աստուծոյ օրհնութիւնը խնդրելու մեր զինուց համար։ Շէնքը լեցուած էր բարդութեամբ, մանաւանդ զինուորներով։ Հոն էին նաեւ զօր. Ճօրճ Հուայդ, Զօր. Սբր Արչիպոլդ Հընդրր, գնդ. Եան Համիլդրն եւ ուրիշ սպայակոյտի անդամք։ Պարքրը երէց պատարագեց, եւ պերճախօս քարոզ մը արտասանեց, շաբաթ աւուր ճակատամարտին եւ յաղթութեան վրայ։ «Հոս հաւաքուած ենք, ըսաւ, շնորհակալ ըլլալու Աստուծոյ որ զմեզ կարողացուց չահելու ամէնէն վճռական եւ ամէնէն կարեւոր յաղթութիւնները մին, զոր պիտի արձանագրէ պատերազմին ազգայ պատմութիւնը, յաղթութիւն մը որ անդին ազդեցութիւն բրաւ մեր թշնամիներուն վրայ։ Հետեւաբար մեր յաղթութիւն մին է այն դլխաւոր գործերէն, որոնցմով պիտի կարդագրուի սա՛ մեծ խնդիր թէ հարաւային Ափրիկէի դերակշռութիւնն որո՞ւ պիտի վերաբերի, Հոլանտացո՞ց թէ Անդլիացոց։

«Շնորհակալ ենք Աստուծոյ որ արժանացուց ըրիտանական բանակը ցոյց տալու թէ պահած պահպանած է բոլոր հին բարեմասնութիւնները, որք հռչակաւոր ըրած էին զինքն աշխարհի պատմութեան մէջ։ ցոյց տալու նաեւ թէ բանակն ոգեւորուած է անձնազոհութեան ոգւով, զոր թերեւս մեր ազգը չէր ցուցուցած անցեալ դարերուն մէջ։ ա՛յնքան պայծառօրէն կը յուսամ որ հիմա շատ մօտեցած են մեզ օգնութեան փութացող մեր ընկերակիցք, բայց ըստ մարդկային հաւանականութեան՝ անոնց հասնելէն առաջ թերեւս հարկ ըլլայ ուրիշ եւ աւելի մեծ ճակատամարտ մը մղել։ Մեր յոյս Աստուծոյ վրայ է, որ մինչեւ հիմա պաշտպանեց զմեզ պաշարման միջոցին թշնամւոյն մահաբեր ռումբերէն։» Երբ քարոզն աւարտեցաւ, զօր. Հուայդ եւ իր Սնայսիոյտ երէցին հրաւէրին վրայ՝ խորանին վանդակաձեւին մօտեցան, եւ հոն կեցան երբ զոլորք կ'երգէին զոհարանական աղօթքը։ Տեսարանը սրտաճմլիկ էր, եւ բոլոր սիրտերը թանդ եղան երբ եկեղեցական պաշտամունքէն ետք՝ բերանալիր երգուեցաւ «Աստուած պահէ զԹագաւորին» ազգային երգը։»

ԱՆԴԼ. ՁԱԽՈՂՈՒԱԾ ՄԱԼ

ՌԻՆՍԳՈՒԻՐԿ, Յնվ. 17.—«Աւտրալիացի 19 զինուորներ երէկ առաւօտ ժամ 3ին մէկնեցան գնդ. Բորդրրի բանակեղէն, շրջակաները խուզարկելու համար։ Առանց թշնամիի հետք տեսնելու, Նորվալսֆարմ հասան։ Ասոնք անդին խուզարկելէ ետք ճամբայ ելան դէպ ի բանակեղը, բայց յանկարծ 60 հեծեալ Պոէրք իրենց վրայ յարձակեցան։ Անդլիացի նիզակաւորք անմիջապէս դասակներու մերձակայ բլուրի մը վրայ պատապարան մը գտնելու, որովհետեւ Պոէրք իրենց եռեւէն ինկած էին։ Բլրակին վրայ հասնելով, անդլիացի զինուորք պահուրտած խումբ մը թշնամիներու հանդիպեցան, որք սկսան գնդակներ տեղացնել։ 19ին կէսը իրենց ձիերով վար ինկան։ Մեռցնելք անմիջապէս ուրիշ բլրակի մը վրայ դացին, բայց հոն ալ թշնամի կար, որ կրակ ըրաւ իրենց վրայ։ Զինուորք այն տեղն սկսան փախչիլ վերջին ծայր քաշուելու։ ցոյց տալով։ Իրենց օգնութեան փութացին քանի մը յառաջապահներ։ Ասոնցմէ մին, Պէնդէդ անուն զինուոր մը, ամենամեծ յամառութեամբ կրակ ըրաւ Պոէրներուն վրայ, վիրաւորեցին մին ազատելու համար, եւ վերջապէս յաջողեցաւ։ 19 հոգիէն երեքը միայն ազատելով բանակեղը վերադարձան։ Երկուքը սպաննուեցան, իսկ 14ը գերի բռնուեցան։»

ԼՈՐՏ ԲՈՊԼԷՅԻ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

ԲԼԷԴԱՌԻՆ, Յնվ. 18. — «Կէդէքը կը հեռադրէ թէ 300 զինուորներով Պուշմանսհէօքէ Լօրէրպէրկ քալեց։»

— Պօէրք Յունվ. 13ին գրաւեր են Բրիսքա քաղաքը։ Բաղաքապետը քաղաքին բանալիները պահեր է խօսք տալով մնալ հոն եւ պաշտօնը չարունակել։

— «Ո՛չ միայն Լէտիսմիթի պահնորդներուն, այլ ամբողջ բրիտանական ազգին համար յառաջիկայ քանի մը օրերը մեծ կարեւորութիւն պիտի ունենան։ Եթէ Լէտիսմիթ գոհացուցիչ կերպով օգնութիւն ընդունի, եթէ իր պահակաղօրքերն ուժեւանդներն ապահով վիճակի մէջ Դուկէյայի հարաւային կողմը փոխադրուին, պատերազմին ներկայ երեւոյթին ամէնէն մեծ տագնապներէն մին պիտի անցնի։ Նաղալի մէջ քիչ թուով զինուոր պիտի մնայ, որչափ որ հարկ ըլլայ թշնամիին յառաջխաղացումն արգիլելու համար։ Մնացեալ զինուորք դէպի Բարեյոյս պիտի համախմբուին, անկէց ուղղակի Օրանժի երկիրն արշաւելու նպատակաւ։»

—Անդլ. լրագիրք կը ծանուցանեն թէ հեծեալ արձակուղներու մասնաւոր գունդ մը պիտի կազմակերպուի։ Այս գունդին կամաւորները ձիու համար 1000 ֆր. եւ սպառազինման համար ալ 625 ֆր. ստանալէ ետք, իրրեւ հատուցում պիտի ընդունին նաեւ մէկ մէկ դիտակ եւ հաւանարար մէկ մէկ Մաուզէրեան բիւլուրբր, ինչպէս նաեւ կեանքի ապահովագրութեան անդորրագիր մը (Բօլիս) որ 7,500 ֆր.ը պիտի չանցնի։ Ասոնցմէ զատ, իրր պարգեւ պիտի ստանան 250 ական ֆր., երբ իրենց զինուորական ծառայութեան չրջանն աւարտի, այսինքն երբ հաչտութիւնը կնքուի։

—Այս չարթաւ, 3,400 զօրք, 2,210 ձի եւ 12 դաշտային թնդանօթ պիտի ղրկուին Հարաւ-Ափրիկէ։

—Պերլինի Թակէպլաթ լրագիրը կ'ըսէ թէ չէզոքներու ծովային իրաւունքները ճշդող միջազգային դեսպանաժողով մը գումարելու գաղափարն հետզհետէ ընդունելութիւն կը գտնէ։ Ս. Բեդերսպուրգի դանիլոնը ամենէն առաջ կարծեաց փոխանակութիւն մը ունեցեր է պետութեանց հետ, պատերազմական մաքսանենգութիւն համարուող նիւթերը ճշդելու մասին։

— Գերմանիոյ պատերազմական նախարար նախարար Մ. Պրոնսարտ որ Շէլենդորֆի մէկ ազգականը տեսրակ մը հրատարակելով, հերոսական միջամտութիւն մը կը պահանջէ Թրանսվալի պատերազմին վերջ տալու համար։ Հեղինակը կը խոստովանի այն ծանր չարժառիթներն որք արգելք կ'ըլլան պետութեանց միջամտելու։ Անոնք կը վախնան որ ամերիկան պատերազմ մը կը ծագի, բայց ինչ որ ալ ըլլայ, այդ տիեզերական պատերազմ հեռզհետէ աւելի հաւանական կը դառնայ, որովհետեւ Անդլիա, որոյ ազդեցութիւնը վնասուեցաւ, առանց վնաս հասնելու իր նաւատորմին, պիտի չանայ մեծ հարուած մը տալ ուրիշ կողմ մը, Հարաւ-Ափրիկէի մէջ իր կրած պարտութիւնները մոռցնել տալու համար։ Ասիկա ցոյց կուտայ թէ անհրաժեշտ է որ Ֆրանսա եւ Գերմանիա հաւաքական գործողութեան մը պատրաստուին։

Պ. Ալֆրէտ Նոսիկ ուրիշ տեսակով մը կը Լատագովէ Ֆրանսիոյ գերմանական մերձեցում մը, իրր նախարան մը ցամաքային Եւրոպոյ միութեան ընդդէմ Անդլիոյ։ Պ. Նոսիկ Ալզաս-Լորէնի խնդիրն ալ կը քննէ. կը յայտարարէ թէ Գերմանիա չկրնար իր երկրակալութենէն հրաժարիլ, բայց կրնայ ուրիշ փոխարինութիւններ տալ Ֆրանսայի, գիւրացնելով անոր գրաւել Տէլակոյայի ծովածոցը ? ! , որ ըստ կարծեաց հեղինակին, պիտի ամրողջացնէ Մատակասքարի երկրակալութիւնը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. — Թէհրանէն կը հեռադրեն Թայմզի թէ հակառակ անեղաստ օդերուն, Մէչէմի ռուսական հիւպատոսը Սէիսան մեկներ է։ Մէչէմի բրնիկները կը պնդեն թէ Տիրեսէ Գուշ գաղող 30,000 ռուսական զօրք Ասքարատանէն անցեր են, թէ Աֆղանիստանի արքունեաց մէջ ռուսական ներկայացուցիչ մը կարգուեր է եւ թէ Մէչէմի բնիկները յորդորեր է որ երթան Աֆղանիստանի մէջ աշխատին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Կառավարութիւնն օրինագիծ մը պատրաստեց, որով իրաւունք կ'ունենայ գրաւելու պետական մարդոց, զինուորական եւ քաղ. պաշտօնատարաց թղթերը, երբ մեռնին անոնք։ Այս օրէնքին չարժառիթն եղած է Պիզմարքի իշխանին յիշատակագրերուն հրատարակութիւնը, որովհետեւ կը վախցուի թէ այդ հրատարակութեան մէջ նախկին վարչապետն չնորհաղրկութեան վերաբերեալ վատ երեւութներ ալ կը գտնուին։

ԻՏԱԼԻԱ.— Այս միջոցս ինքիւնցայի համաճարակ մը կը տիրէ հիւսիսային Իտալիոյ մէջ։ Յունվ. 18ի իրիկունը, Թուրինի մէջ թատերական ներկայացում մը ընդհատուեցաւ, զի բոլոր դերասաններն ալ հիւանդացած էին։ Համաճարակն Հռոմի մէջ եւս տարածուած է։

ԱԵՒ ԾՈՎՈՒ ԲՈՒՍ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐԸ. — Օտեսայէ կը հեռագրեն անգլ. թերթերու.—«Թէ հոս եւ թէ Նիքոլայէվի նաւահանգիստը սառոյց սառ կապած է։ Անդլիական նաւերը չեն կրնար մօտենալ։ Պէտք է որ Անդլիացի նաւատորք Բենդեսպուրկի մեր դեսպանին միջոցաւ ռուս կառավարութեան ուշադրութիւնն հրաւիրեն, Սեւ ծովու այս կարեւոր նաւահանգիստներուն համար պէտք եղած կարգադրութիւնն ընելու նպատակաւ, որպէսզի միջոցներ ձեռք առնուին զանոնք սառոյցէ զերծ պահելու համար։ Սառնարեկ նաւեր կան, զորս կարելի է օգտակարապէս գործածել, եւ սառնք ալ մեծ վարձքեր չեն պահանջեր, բաւական է որ Օտեսայի եւ Նիքոլայէվի քաղաքապետութիւնք բարի տրամադրութիւններ ունենան։ Անդլիական շոգենաւք սիրուած են չափազանց շատ եւ անիրաւ վարձք վճարել սառնարեկ նաւերուն համար։

Ասկէ զատ նաւահանգստի վարչութիւնք հարկ եղած դիւրութիւնները չեն տար, այնպէս որ շոգենաւք շաբաթներով կ'սպասեն սառուցիկ նաւահանգիստներէն դուրս։ Առ նուազն չորս հարիւր բուսլ վարձք պէտք է տալ քարափին երկայնքը փոքրիկ անցք մը բանալ տալու համար։ Իսկ 500էն 1,000 բուսլ վարձք՝ շոգենաւ մը բաց ծովէն ծովածոցը բերելու համար։ Նիքոլայէվի սառնարեկ նաւը հարիւր անգլիական ոսկի կը պահանջէ այդ նաւահանգիստէն մինչեւ Օչաքով անցք մը բանալու համար։ Արդէն նաւուղէքները չատ ածան ըլլալով, այսպիսի ծանր վարձքերն ալ մեծ վնաս կը պատճառեն անդլիական շահերուն։ Եւ սոր միակ գարմանն էր։ Ինչպէս ըսի, Ռուսիոյ ելմտական նախարար Վիտդէի եւ Ներքին գործոց նախարար Սիպիագինի դիմում ընել Բեդերսպուրկի անդլ. դեսպանատան միջոցաւ։»

ՎԻԼՀԵԼՄ կայսեր եղբայր Հայնրիխ իշխան, որ Մայրագոյն Արեւելքէ կը վերադառնայ, Աթէնք պիտի հանդիպի իր քոյրը՝ Սոֆի իշխանուհին տեսնելու։ Որովհետեւ իշխանը միաբ ունի նախ Իտալիա երթալու Ֆրէտերիկ կայսրուհւոյն քով, հաւանական է որ իր մօր հետ ի միասին երթայ Յունուարեան ամիս կ'սպասուի Փեսարի մէջ։

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ ՄԱՅՐԸ. — Շլեզվիկ-Հոլշտայնի Ֆրեատերիք դքսուհին վիճակը վերջին ծայր վատնգաւոր է։ Սրտի հիւանդութենէ կը տառապի։ Գերմանիոյ կայսրուհին գնաց իր մօր այցելութեան։ Կ'ըսուի թէ Վիլհելմ կայսրն ալ պիտի երթայ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Երեսփոխանական մը ներկայացուցեաւ կենդանիներու դէմ գործուած անգթութեանց մասին։ Օրինագիծը կ'առաջարկէ որ կենդանիներ չաչերկող անոնաց հինգէն մինչեւ տասնեակ հինգ ֆր. տուգանքի դատապարտուի, իսկ երկրորդ անգամ յանցաւոր եղողն ալ մէկ օրէն մինչեւ հինգ օր բանտարկութեան։ Օրինագիծը կ'արգիլէ նաեւ ցլամարտը։ Հակառակ վարուողները պիտի դատապարտուին հազարէ մինչեւ հինգ հազար ֆր. տուգանքի, եւ տասնեհինգ օրէն մինչեւ երեք ամիս բանտարկութեան։ Ակէց գաս, ցլամարտներու ազդարարութիւն կամ ծանուցում ընողները պիտի դատապարտուին յիսունէն մինչեւ երկու հազար ֆր. տուգանքի։

—Բարիզի ազնուական դասուն պատկանող ընկերութեան մէջ մեծ յուզում յառաջ բերաւ սա լուրը թէ կոմս Պոնի տը Քասդէլան Սակարանին մէջ քանի մը միլիոն ֆրի խարդախութիւն ըրեր է, եւ իր կնոջ հետ Ամերիկա փախեր է, իր ամերիկացի ազգականներէն (իր տիկինը հռչակաւոր Կուլա ընտանիքին կը վերաբերի) դրամական օգնութիւն խնդրելու եւ իր վիճակը բարւոքելու նպատակաւ։ Ցուզումն երկար չտեւեց, որովհետեւ կոմս Պոնի հայրը հերքեց իսկոյն Մաթէնի տուած այդ լուրը։ Բայց իրաւ է որ կոմս Պոնի իր կնոջ հետ Ամերիկա գացած է։

—Բարիզի կանանց մէջ հետաքրքրութիւն տարաբ բերած է գատ մը, որ կը տեսնուի Սէնի եղեռնագատ տաճարին առջեւ։ Հանրածանօթ Բարիզցի տիկին մը, դերակոմաուհի Սրթիւր, ամբաստանուած է թէ սպանած է Օրիորդ Շուշան անուն աղջիկ մը։ Դերակոմուհին, թէեւ ամուսնացեալ, չատ գրամ վատներ է այդ օրիորդին համար, եւ վերջապէս իրիկուն մը բէնզինով զարկեր է զայն, եւ երեք տեղէն վիրաւորեր է։ Օրիորդը չէ մեռեր, եւ տիկին Սրթիւր խոստացեր է տասներկու հազար ֆր. տալ իրեն, որպէս զի գատ չբանայ։ Դժբախտութիւնն ա՛յն էր որ տիկնոջ ամուսինն ալ բանտարկուած էր։ Երկար դատավարութենէ մը ետք ամիսներ առաջ արձակուցան երդուեալներուն որոշմամբ։ Դատարանին մէջ մեծ յուզում առաջ բերաւ տիկին Սրթիւրի սա խօսքը.—«Պարոնա՛յք երդուեալք, կ'սպասեմ, եւ սուէր ամուսինս»։ Եւ իրաւ ալ երդուեալք ետ տուին իր ամուսինը։ . . .

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ. — Ս. Պատրիարք Հայրն այս զիշեր Պատրիարքարան մեկնելով, վաղը, Եշ., Տօն Անուանակոչութեան, Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ արարողութեանց պիտի նախագահէ ու քարոզէ։ Տ. Գէորգ եպս. Երէցեանայս առթիւ պիտի պատարագէ։ Ս. Պատարագի աւարտումէն ետք, պատարագիչ Սրբազանը հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարէ Նորոգ հանգուցեալ բարեյիշատակ Տ. Երեմիա Սրքեպս. Տ. Սահակեանի հոգւոյն համար։

—Երէկ, թէեւ Նպաստից Ցանձնաժողովը պիտի գումարուէր, սակայն կ'երևի թէ օդին դժգմութիւնն անդամներուն մեծ մասն ալ դժգմեցուցեր է որ իրենց բացակայութեամբ փայլեր են։ Տ. Մանկունի Սրբազան, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ ճշտապահ գտնուած է . . .

—Պէշիւքտէրէի ազգայիններն 540 ղրշ. հաւաքելով՝ Նպաստից Ցանձնաժողովին զրկեր են։

—Սզեղրի առաջնորդական տեղապահ Տ. Փառէն վարդապետ վիճակին եւ բոլոր թեմերուն հանրային ու մասնաւոր բոլոր դպրոցներուն եւ որբանոցներուն վիճակագրոյցը պատրաստելով, զրկեր է Ազգ. Պատրիարքարան։

—Ուսումն. Խորհուրդը, տարեգլխոյ առթիւ, մայրաքաղաքիս Թաղային վարժարաններու վիճակագրոյցն հրատարակած է, որմէ կը տեսնուի թէ մայրաքաղաքիս եւ արուարձաններու մէջ թոշակաւոր աշակերտներու թիւն է 1984, եւ աշակերտուհիներունը՝ 1207։ Մանկապարտէզ յաճախող մանուկներու թիւն է 2160, մանչ ու աղջիկ։ Իսկ ձրիաւարժ աշակերտներուն ու աշակերտուհիներուն թիւն է 2000, համագումար 5351։ Նախորդ երեք տարուան բաղդատական ցուցակէն կը տեսնուի թէ անցած տարի ուսանողներուն թիւն զգալապէս աւելցած է։ 1897ին, ուսանողներուն թիւն էր 3825, 1898ին՝ 4483, իսկ 1899ին՝ 4923։ Ուսուցիչներուն թիւն է 179 եւ ուսուցչուհիներունը՝ 103։ Դալով վարժարաններուն թիւին, Պոլսոյ եւ արուարձաններուն մէջ ամբողջ դպրոցներուն թիւն է 40։ Այս 40 վարժարաններուն մէջէն ամենէն աւելի ուսանող ունեցողն է Գուսֆ-Գարուի Պէզճեան—Լուսաւորչեան վարժարան, որ 590 աշակերտ ունի։ Յետոյ կու գան Կէսրի-Բաշայի Ս. Մեսրոպեան եւ Գուսֆ-Գարուի Դուրսի Պողոս-Վասվասեան վարժարանները։ Ազգ. վարժարաններուն ամսական համագումար ծախքն է 83,556 ղրշ., որմէ 51,353ը կը հոգացուի Նկեղեցւոյ մասուկներէն եւ 26,935 ղրշ.՝ աշակերտաց թոշակներէն, իսկ 4435ը՝ գանձանակներէն։

— Մուշէ հասած նամակի մը մէջ կը կարդանք թէ Տեղապահ հայրը՝ Տ. Բաշգէն վրդ., Ս. Կարապետէն Մուշ երթալով այցելութիւն տուեր է Ս. Առաքելոց վանքին ու որբանոցին, Ս. Յովհաննու վանքին, Մայրավանքին եւ անոր մօտակայ Աշտիշատայ եւ Հայրապետին, Ս. Սահակ Պարթեւի գերեզմանին։ Տեղապահ Հայրը վանքերուն մէջ ինչ ինչ կարգադրութիւններ ըներ է, ի մէջ այլոց Առաքելոց վանքի որբանոցին յառաջադէմ որբերէն 15ը փոխադրել տուեր է Ս. Կարապետի վարժարանը։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ. — Մեր Էնկիւրիի թղթակիցը նամակ մը կը զրէ մեզ որով տեղւոյն քահանաներուն դէմ երկար բարակ գանգատելէ ետք՝ կ'իմացնէ թէ քանի մը չարաթ առաջ 25 այծ զողցուեր է տեղւոյն վանքէն։

ՀԱՅ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Նախորդ-գործակատար հանրածանօթ Մկրտիչ վրդ. Աշճեան, որ նախ Հռոմ դացած ու վերադարձած, եւ վերջերս ալ Բարիզ դացած էր, վաղը Պոլիս կ'սպասուի եղեր Եւրոպական կառախուսիով։

—Կ. Պատրիարքին եւ Վարչական ժողովոյ միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնը կարգադրուելու վրայ է եղեր, եւ Վարչական ժողովը իր ձեւնպահութենէն ետ կեցնալով, նորէն պիտի չարունակէ եղեր իր նիստերը։

—Պատրիարքարանի մէջ դժգոհութիւն կը տիրէ նոր մատակարար Ստեփան աղայի դէմ, որ իր քիթը ամէն բանի մէջ խօթելու սովորութիւնն ալ ունի եղեր։

—Վանէ կը զրեն մեզ թէ Մշոյ Առաջնորդ Ճնորհեան Ներսէս Եպիսկ. ուզեր է պաշտօնակ ընել Վանայ առաջնորդ. տեղապահ, բայց այս վերջինը պատասխաներ է թէ ինք ուզակի Պատրիարքարանի իրաւասութեան ներքեւ է, եւ անկէ միայն կախում ունի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՆՈՒԱՆՈՒՄ. — Միտիլիի կառավարիչ անուանուեցաւ՝ Սաղբզի կառավարիչ Բէշլա բաշա, որուն յաջորդեց Միտիլիի կառավարիչ Հըֆզի բաշա։

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Իւլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Բ. Դրան Արաբերէնի թարգմանիչներէն Ասպիւլ-Բահման էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Ականակուռ Մէճիտիէ՝ Կայս. Թիկնապահներէն Յէրիգ Օսման բաշայի, Գ. Մէճիտիէ՝ Պոնտրմայի զին. բժիշկներէն Տոքթ. Ազարեան էֆ.։

ՇԷՖՃԱԳԱԹ. — Բ. Շէֆգատթ՝ մայրաքաղաքիս Աւստրիոյ դեսպանատան խորհրդական Պաոն տը Պրաֆնէի կնոջ՝ Տկն. տը Պրաֆնէի։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ հեռագրաւ շնորհաւորած էր Շուէյտ-Նորվէկիոյ Օսգար Թագաւորին ծննդեան տարեդարձը։ Օսգար Թագաւոր շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղած է ի Կայս. Պալատ։

ԿԱՑՍ. Է. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿԸ.—Վեհ. Սուլթանը Կայս. Է. զօրաբանակին (Եմէն) դեղահիւս զրօշ մը եւ ընդհ. հրամատար Ապտուլլահ բաշայի ալ Իմթիազի ոսկի շքանշան շնորհած է։

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ մէջեւ կնքուած առեւտրական դաշնագրին պայմանաժամն յառաջիկայ Փետրի վերջը կը լրանայ։ Ռումանական դեսպանն, յանուն իր կառավարութեան, ծանուցագրով մը խնդրեց Բ. Դռնէն առժամապէս երկարաձգել նոյն դաշնագրին պայմանաժամը, ինչպէս նաեւ այս մասին կատարուելիք բանակցութիւններն եւս յետաձգել առայժմ մինչեւ որ Ռումանն կառավարութիւնն իր պատուիրակներն որոշէ։

ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ միջեւ բանակցութիւնք կը կատարուին առեւտրական նոր դաշնագրի մը կնքման համար։ Իգնամի խօսքին նայելով, բանակցութիւնք բաւական յառաջացած եւ աւարտելու մօտ են։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնն որոշեց 24 ժամ հակազդեցութեան ենթարկել եւ ապանեխել Դամարանի եւ Էպու-Սայիտի մաքրանոցներէն, ինչպէս նաեւ Կարմիր ծովու եզերքէն՝ Դանֆիտէէ եկող նաւուց ուղեւորներուն եւ նաւաստիներուն զոյգերն ու հագուստները։

ՄԱԲՍԱՆԵՆԴՈՒԹԻՒՆ.— Իզմիրէ կը գրեն թէ անցեալ Շբ.օր, մաքսային դէպերը Իզմիրի քարափին ծայրը մաքսանենգ մը ձերբակալեր են, երբ գաղտագողի ցամաք կը հանէր մեռուկ մը որ արդիւնած նիւթեր կը պարունակէր։

ԱՅՏՐԻՆԻ երկրաշարժէն արկածեալներուն նպաստ հաւաքելու համար, Քաղաքապետական պաշտօնատան մէջ կազմուած յանձնաժողովը ցարդ յաջողած է հանգանակել 35,000 ոսկի։

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարար Զիւհտի փաշա եւ Մաքսային Վերատեսուչ Նազիֆ փաշա առջի օր տեսակցութիւն մը ունեցան Մեծ-Նպարքոսին հետ։

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՀԵԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանագրին այն կէտերուն վրայ որք տակաւին խնդրոյ նիւթ են երկու կառավարութեանց միջեւ, Հելլէն կառավարութիւնն իր պատուիրակներուն նոր հրահանգներ զրկեր է, քանի որ Բ. Դուռն այդ կէտերուն նկատմամբ իր վերջին որոշումը տուած է։

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻՈՑ օրթոտոքս Ասորիները լողոք բարձեր էին Եգիպտական կառավարութեան, ըսելով թէ իրենք Պատրիարքական ընտրելիներու ցանկին պատրաստութեան չէին մասնակցած։ Եգիպտական կառավարութիւնն որոշեր է որ 30 օրթոտոքս Ասորիք մասնակցին պատրիարքական վերջնական ընտրութեան։ Թէեւ լրագրիրք ծանուցին թէ ընտրելիներու ցանկէն ջնջուած է այս կամ այն եկեղեցականին անունը, սակայն այս լուր անհիմն է, կ'ըսէ Սթամպուլ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ.—Բշ. օր տեղի ունեցած է Ցունաց Աղէքսանդրիոյ պատրիարքին վերջնական ընտրութիւնը։ Նազարէթի մետրապոլիտ Տ. Թոթիոս Բէրօզլու 159 քուէով պատրիարք ընտրուեր է։ Բեւրայի եպիսկոպոս Տ. Երմանոս 8 քուէ եւ Թէվֆայիտի մետրապոլիտ 2 քուէ միայն ստացեր են։

ԳԱԲՈՒՏԱՂԻ մետրապոլիտ Տ. Նիկոդիմոս նախընթաց օրը մեռեր է։ 74 տարեկան էր, եւ Օրթոտոքս եկեղեցւոյ ամենէն հմուտ եկեղեցականներէն մին։ 1826ին ծնած էր Պոլսոյ մէջ, եւ իր նախնական ուսումն առած էր Հալքիի ասուածաբանական վարժարանին մէջ։

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ռուս դաշնակահար Մ. Պարթէնով, որ մայրաքաղաքս կը զբաղուի, յառաջիկայ շաբթու նուագահանդէս մը պիտի տայ ռուս. դեսպանատան մէջ։

ԲԱՏՊԱԿԻՆ գինը նորէն բարձրացած է Եւրոպոյ մէջ։

ՀՆԱՉԱՆԴՈՒԹԻՒՆ. — Հոտեյտայէ կը գրեն թէ Եմէնի ապստամբ ցեղապետներէն ոմանք վերջերս Հոտէյտա երթալով, հպատակութիւն յայտներ են։

ԿԱՐՈՒՏ.—Տիարպէքիրի մէջ վերջին օրերս խոշորատատ կարկուտ տեղացեր եւ մեծ վնասներ պատճառեր է բրինձի արտերուն։ Տուներուն կղմինտներն ու ապակիներն եւս կոտրտուեր են։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆ որոշեց Էրզրումի նահանգին մէջ զինուորական Բիւշտիէ վարժարաններ հաստատել, ընիկ տարրէն սպաներ հայցնելու համար։

ՎԻԵՆՆԱՑԻ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բշ. օր Աւստրիոյ արքունեաց մէջ կոչունք մը տրուեր է ի պատիւ դեսպանական մարմնոյն, եւ թէ Օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ ներկայ գտնուեր է։

ԱՆԳԼԻՈՑ Գահաժառանգ Կալլէսի իշխանին կինը յառաջիկայ գարնան Աթէնք կ'սպասուի, Հելլէն արքունեաց այցելութիւն տալու համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ Օսմ. դեսպան Ալի Ֆէրուհ պէյ նախընթաց օր իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքն առջի օր Հէյպէլի կղզին երթալով, կղզիին կղերանոցն այցելեց եւ ապա այցելութիւն տուաւ Երուսաղէմի նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի։

ԵՄԷՆԻ մէջ Սանայի վարժարան մը հաստատուեցաւ, որոյ պաշտօնական բացումը կատարուեցաւ քաղ. եւ զինուորական իշխանութեանց կողմէ։ Այդն արուեստագիտական վարժարանին պէտք եղած նիւթերէններն Աղէքսանդրիայէ պիտի զրկուին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Ֆրանս. դեսպան Մ. Բոնսան առջի օր Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ կը գրեն թէ տեղական իշխանութիւնք Յոյն լուսայափոխ Անտրիայի ծախած զարդի ոսկիներուն մէջէն 21 հատ կեղծ ոսկիներ գտնելով, եւմտական պաշտօնատունը զրկեր են։ Արքունի փողերանոցն սոյն կեղծ ոսկիները տարրալուծելով, հաստատեր է անոնց կեղծ ըլլալն, եւ հետեւապէս ձեռնհաս պաշտօնատան յանձնարարուեր է օրինական միջոցներ ենթարկել այդ լուսայափոխին դէմ։

ԲԱՐԻԶԻ արուեստասանդէսին մէջ, Օսմ. մասնաճիւղին շինութեան առթիւ անհամաձայնութիւն ծագած էր Օսմ. պատուիրակին եւ ամերիկեան պատուիրակին միջեւ, որովհետեւ Օսմ. տաղաւարն իր բարձր դիրքով կը նսեմացնէր ամերիկեան տաղաւարին չուքը։ Սպասի կ'իմանայ թէ այս անհամաձայնութիւն կարգադրուեր է, եւ Օսմ. տաղաւարին շինութիւնն, ըստ առաջնոյն, յառաջ կը տարուի մեծ փութաջանութեամբ։

ԸՄԲԻԾ ԴԱՐԱ-ԱՀՄԷՏ. — Վերջին թղթաբերով եկած ֆրանսական լրագիրք կ'ըսենթէ ըմբիշ Դարա-Ահմէտ որ իր կաշմուռն բաղդ կները կը փորձէ Ֆրանսացի ըմբիշներու դէմ, վերջին մրցումի մը մէջ պետին զարնուեր եւ շատ զգածուեր է։ Սակայն երկու օր վերջ, նոր գոտեմարտ մը տեղի պիտի ունենար, որոյ մէջ թուրք ըմբիշը կը յուսար յաղթանակը շահիլ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Ցնվ. 8էն մինչեւ 22 (Ն. Տ.), Պոլսոյ մէջ պատահած մահերուն թիւն յանգած է 514ի, որոյմէ 4ը կեղծամաչկէ, 4ը հարանիթէ, 1 ծաղկախտ եւ 14ը ժանտատենդ յառաջ եկած։

ԴԵՏՆԱՇԱՐԺ. — Կայս. դիտարանը կը ծանուցանէ թէ անցեալ Դշ. օր, միջօրէէն 3 ժամ վերջ, Այտընի ժողովուրդը ահուդողի մատնուեր է ստորերկրեայ ահաւոր որոտման մը հետեւանօք, որ քանի մը երկվայրկեան տեւեր է։ Դիւերը, ուժգին ցնցում մը սարսեր է գետինը, խուճապ ձգելով բնակիչներուն մէջ, որք փողոցները թափեր են։ Մէկ քանի տուներ խարխլեր են։ Յաջորդ օրը նոր եւ ուժգին ցնցում մ'ալ զգացուեր է։ Ադէէ-Հիսարի մէջ եւս կիր. օր ցնցում մը զգացուեր է։

ՀԱՅՑԱՅԷ կը գրեն թէ երկաթուղւոյ արտօնատէր Մ. Բիլինկ իր յանձնառութիւնները չկրնալով կատարել, տեղական իշխանութիւնք դրաւեր են ցարդ կատարուած բոլոր շինութիւնները, եւ Մ. Բիլինկի ներկայացուցիչն ալ հրաւիրեր են որ Հայֆայէ մեկնի։

ՎԷՋԻՐ ԽԱՆԻ ՈՃԻՐԸ.—Այս քաղաքիս ոճրին վրայ երէկ մեր տուած տեղեկութիւններն ամբողջացնելու համար պէտք է ըսենք թէ բեռնակիր Գասպար, իր կրկնակ սպանութիւնը գործելէ վերջ, Նուրը-Օսմանիէի պահակատոյը երթալով լուր տուեր է ըսելով թէ «Վեզիր Խանի մէջ հիմակ ոճիր մը գործուեցաւ եւ երկու հոգի սպաննուեցան»։ Ասոր վրայ ոստիկանութեան Քոմիսէր Ալի էֆ. մէկ քանի ոստիկաններու հետ ոճրին վայրը փութալով, քննութիւն կը բանայ։ 18 ամեայ պատանին՝ վիրաւոր Յովհաննէս՝ Գասպարի ձայնը լսելով կը ճանչնայ եւ անմիջապէս կը գոչէ ոգեսպառ. «Հայրս սպաննողն այս մարդն է, որ զիս ալ վիրաւորեց»։ Ասոր վրայ Քոմիսէրն անմիջապէս կը ձերբակալէ հրէշ Գասպարը, որ ամէն բան ընել վերջացնելէն ետք, լրատուի մը դերը ստանձնած էր արդարութիւնն ալ խաբելու համար։ Այս ոճրին շարժառիթն արդէն հաստատուած է վիրաւոր պատանիին խոստովանութեամբ, թէեւ վաթսնամեայ հրէշ մարդասպանը կը շարունակէ ուրանալ թէ բարոյականի դէմ իր մեղանչումը եւ թէ կրկնակ սպանութիւնը։ Յովհաննէսի հայրը Կարապետ գանակի տասն վէրքեր կը կրէր իր մարմնոյն վրայ, իսկ Յովհաննէս երկու տեղ վիրաւորուած էր, փորէն եւ կողէն, եւ ոստիկանական հիւանդանոցը փոխադրուելէն 2 ժամ վերջ մեռեր է։

ԱՐԿԱԾ.—Երէկ առաւօտ Բերա, Կալաթա-Սարայի դիմացը, Թրամուէյի կառք մը եւ վարձու կառք մը ընդհարում մը ունեցան։ Թրամուէյի կառքին մէկ կողմը ջախջախուեցաւ եւ վարձու կառքն ալ բաւական վնասուեցաւ։ Բարեբախտաբար ուղեւորք վաղանցիկ վախով մը միայն ազատեցան։

ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ. — Կլիկօրի անուն յոյն երիտասարդ մը, որ Սամաթիայի յոյն վաճառականի մը քով կ'աշխատէր, քանի մը օրէ ի վեր անհետացած է։ Իր սենեակին մեջէն գտնուեր է նամակ մը ծանուցանող թէ անձնասպան պիտի ըլլար։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 23 Յունվ.

Ֆրանսական Ռանթ		99	97
Օսմ. Ռէժի	»	287	—
Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.	Ֆր.	23	10
Բուլգէի երկաթուղի	Ֆր.	126	50
Իտալական		—	—
Օսմ. Պանքա		565	-
Սպանիական		—	—
Թրանսվալ		57	50

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ 22 Յնվ.— Թայմզ երէկուան թուով հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Անգլիացիք արշալոյսին դրաւեր են Պոէրներուն լքած պատնէշները։ Թշնամին այժմ ուրիշ դիրք մը կը գրաւէ գլխաւոր ելուներուն մօտ։ Անգլիացւոց յարձակումներուն նպատակն է թշնամւոյն ուժերը բաժնել, գլխաւորաբար յառաջ մղելով Հիլտեարտ զօրավարին աջ թեւը։ Անգլիացիք թշնամիէն կէս մղոն հեռի պատսպարուած դիրք մը կը գրաւեն։

—Մեծ զրգռութիւն կը տիրէ Լոնտոնի մէջ։ Օրն ի բուն ահագին ամբոխ մը անդադար պաշարեց պատերազմական պաշտօնատունը, լուր առնելու յուսով, բայց ոչ եւ զեկուցում չեղաւ։

—Անգլ. լրագրաց զինուորական քննադատները խորհուրդ կուտան իրենց ընթերցողներուն որ իրենց բոլոր պաղարիւնութիւնը պահեն արդի պարագաներուն մէջ։ Կը յարեն թէ իրենք չեն կարծեր որ Լէտիսմիթի վրայ վճռական դործողութիւն մը կարելի ըլլայ Յունվ. 13/25էն առաջ։

—Կը կարծուի թէ Զօր. Պրուչ Բէքքը պիտի յաջորդէ Զօր. Միթուէնի։ Իսկ Զօր Ֆրէնչ եւ Կէդէքը վերին հրամատարին հրամանին տակ պիտի գտնուին։ Զօր. Մաքտոնալտ պիտի հրամայէ Հայլանտրներուն։

—Լորտ Բոպէրց նորէն բազմաթիւ զօրք ուղած է Լոնտոնէ։ Ասոր համար է որ 8րդ զօրաբաժինն իսկոյն ի զէն կոչուեցաւ։ Աւստրալիայէ զրկուած զօրքերուն թիւը ցարդ 3,200ի հասած է։

ՍԲԻՐՄԷՆ-ՔԻՄԲ. — Անգլիացիք երէկ թշնամւոյն 3 դիրքերը գրաւեցին, յոյժ արիւնուռչտ ճակատամարտ մը վերջ։

—Բէլճաւնէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Հոլանտացիք պատրաստ են ապստամբելու (?)։

—Լէտիսմիթի շուրջը, յառաջապահներու միջեւ կռիւները կը շարունակեն։ Անգլ. զօրքերը միշտ կը յառաջանան յաղթանակաւ։

ԲԱՐԻԶ. — Բարիզի պատժական 9րդ դատարանին առջեւ այսօր սկսաւ Ասմբսիոնկդ Հայրերու դատը։ Ընդհանուր դատախազը դատ բացած է ամբաստանելով զանոնք թէ մասնակցած են 20 հոգիէ բաղկացեալ ընկերութեան մը, որոյ նպատակն էր գումարումներ ընել, կրօնական, դրական, քաղաքական եւ ուրիշ նպատակներով, առանց կառավարութեան հաճութիւնն ստանալու, յանցանք մը զոր նախատեսած են Պատժական Օրէնքին 291 եւ 292 րդ յօդուածները։ Ամբաստանեալք 10 հոգի են։

ԼՈՆՏՈՆ. — Տէյլի Թէլէկրաֆ կը ծանուցանէ թէ Օսման Տիկնա վերջապէս Անգլիացւոց ձեռքը գերի ինկեր է։ Սուսանցի ցեղապետը հիմա Թօքարի մօտ բանտարկուած է։

ՎԻԵՆՆԱ. — Մ. Քէօրպէրի նախագահութեան տակ կազմուած նոր նախարարութիւնն օրինական երդումն ըրաւ կայսեր առջեւ։

— Գերման կուսակցութեան պետերը կ'ընդունին կառավարութեան ծրագիրը։ Գերմաններուն եւ Չեհերուն միջեւ հաշտութիւն գոյացնելու համար։

ԹՐԻԷՍԹԷ. — Լոյտի չոգենաւ մը ի մօտոյ հարաւային Ափրիկէ պիտի ուղեւորի, անգլ. բանակին տանելով ձիեր ու ջորիներ, որք Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ գնուած են։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 23. — Պոէրները վերսկսեր են ռմբակոծել Քիմպրլիին։

— Պատերազմական պաշտօնատունն ո՛ եւ է լուր չէ ստացած Միթուէնի, Ֆրէնչ եւ Կէդէքի զօրավարներուն կացութեան վրայ։

—Սակարանին մէջ 15օրեայ հաշուեյարդարարութիւնը գիւրին կը կատարուի։

—Կը ծանուցուի թէ անպ. կառավարութիւնը պիտի աւելցնէ ճակընդեղի շաքարին մաքսատուրքը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Կը հաստատուի թէ Աւստրիոյ ածխահանքերուն բանուորներուն գործադուլը երթալով ծանր հանգամանք մը կ'ստանայ։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Ց. Պ. Ա. Զօրուս.—Վեցամսեայ բաժանորդ արձանագրեցինք եւ կ'սպասենք Ձեր թղթակցութեանց։

Մ. Թ. Տարենտէ.—Ձեր նախորդ դրութիւնները հրատարակած ենք. նոր յօդուած մըն ալ ստացանք, զոր պիտի հրատարակենք։ Ձեր ուղած թիւերը կը զրկենք։

Ա. Կ. Մարզուան.—Մ Ց. Տ.ի հաշիւը 33 ղրշ. է, զոր Ձեր հաշուոյն կ'անցընենք։

Հ. Խ. Ամասիա.—Ստացանք Ձեր քարտը. նոր բաժանորդը արձանագրեցինք, հաճեցէք իմացնել թէ ինչ հասցեով կը ուզենայիք «Ծաղիկ»։ Կիւրինի բաժանորդներուն պարագան անուններով ճշդեցէք։

Ց. Վ. Ց. Մարզուան.—Հաճեցէք զրկել 24 յօդուածները։

Մ. Ի. Սվազ. — Ստացանք Ձեր վեցամսեայ բաժնեգինը 45 ղրշ։

Ց. Մ.—Նիկոմիդիա.—Հաճեցէք Ձեր զործակատարութեան հաշիւը մանրամասն մեզի զրկել, նոյնպէս յանձնել տեղւոյդ մեր նոր զործակալին։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

Տեղդ Ծաղիկի զործակալ կարգուած է Արտաշէս էֆ. Երկանճեան, նախորդ զործակալ Յակոբ էֆ. Մոմճեանի տեղ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՑ

ԲԱՑՈՒՄ 11 Յնվ.

Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.	Ֆ. կ.	25	4½
Բուլգէի երկաթուղի	Ֆր.	125	⅝

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.	Օ. Ո.	25	
Ամէնէն բարձր գին	»	25	25
Ամէնէն վար գին	»	24	25
Բուլգէի Երկաթուղի	Ֆր.	125	50
Ամէնէն բարձր գին	»	126	—
Ամէնէն վար գին	»	125	—
Թրամուէյ Պարատաթուղթ	Օ. Ո.	7	
» Ժուբիանս		2	25
» Բաժնեթուղթ	Ֆր.	605	
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	Օ. Ո.	4	22

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	25
Անգլիական ոսկի	»	110	20
Բոլ Էմբէրիալ	»	90	
Ֆրիմից	»	51	10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	07
Մէթալիք	»	94	20
Ռուբլի Թղթադրամ		8	59
Լոնտոն 3 ամիս		109	30
Բարիզ » »		23	5
Ֆիորին մանտա		10	94

ԼԷ ԲՐՕՎԷՆՍ ՐԷԻԻՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊՐԻՒՔՍԷԼ

Դրամագլուխ ֆրանք 2,500,000 — *Դրամատուն ընկերութեան, Գրէտի-Լիոնէ*

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ տիրապետութիւններ, բնակութիւններ եւ վաճառքներ խիստ չափաւոր գիներով

Քննիչ Տնօրէնութեան — *Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին* — *Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ*

Ա. ԿԻՐԻԼԵՆԿՈ — *Ղալաթիա, Մէրքէսանի փողոց, Ճէտիտ խան* — ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՋԵԱՆ

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆ

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ հրաշալի դեղ մըն է որ կատարեալ պէս կը բուժէ ՀԱՐԲՈՒԽՆ ու ԻԶՑՈՒԱԾՔՆԵՐԸ։

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ արագ եւ անմիջական ազդեցութիւն մը կ'ընէ. ընաւ միատակար հետեւանք չունի ու չատ դիւրաւ կը դադրեցուի։ Տղաք ալ կրնան գործածել զայն։ Ինչպէս օդերու ժամանակ եթէ առաջ իրիկուն գործածուի Նեվրէզէլը ընաւ մէկը հաբեցնի չըլլար եւ ո՛չ ալ ելցուածք։

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ որչափ ատեն պահուի, չաւրուիր եւ մէկը ո՛րչափ աճապարէ զայն գործածել այնչափ չուտ կը բժշկուի հարբուխէն։ Յայտնի է թէ չնչառական գործարաններու հիւանդութիւնները, թոքատապը, թոքախտը, կրծախտը եւն. անխնամ թողուած հարբուխի հետեւանք են։

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ այս կարգի հիւանդութիւններէ կ'ազատէ մարդս, բուժելով հարբուխը։ Անհրաժեշտ է որ ամէն տան մէջ գտնուի։

ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ պէտք է գործածել հետեւեալ եղանակով. Նէվրազէլինը պարունակող սրուակը վարի կողմէն սեղմել եւ բերնէն ժայթքած հիւթէն բրնձի հատիկի մը չափ իսկոյն քթին մօտեցնել ու քթախոտի պէս վեր քաշել, օրը հինգէն մինչեւ քսան անգամ կրկնելու է։ Գինն է 1 ֆր., Ընդհ. մթերանոց ՖԱՐՄԱՍԻ ՍԱՆԹՐԱԼ ՊԷՐՔ ԲԼԱԺ (Ֆրանսա)։ Կը ծախուի մայրաքաղաքիս դեղագործներուն եւ դեղավաճառներուն քով։ Գլխաւոր մթերանոցներն են Պոլիս, Գալատիան եւ Մէկիրիք։ Սիրքէճի «Թուրքիա» դեղարանը, Բերա Գանղիլիի ու Բիւյիւքլեան դեղարանները եւ Պահչէ-Գարու Մէրճանէթճեան դեղարանը։

Զմրան եղանակին ատենը երբ հարբուխը ա՛նքան յաճախադէպ է, մեր ընթերցողներուն կը յանձնարարենք ՆԷՎԱԶԷԼԻՆԸ։

ԱՅՆ ՏԻԿՈՆՆԵՐԸ ԵՒ ՕՐԻՈՐԴՆԵՐԸ

Որ պէտք ունին դլխարկի, շրջազդեստի, բելոնի, մանթօ, ձեռնոցի, թա՛զ դիմեն

ԹԱՔԻԿ ԷՔԻՆՃԻԵԱՆ

62, Եիւքսէք գալտրրրմ, 62

Ուր պիտի գտնեն այդ ամէնքը ԸՆՏԻՐ ՈՒ ԱԺԱՆ, ինչպէս նաեւ մերաուիեան եւ հարսնիքի համար մանր ու հարսանեկան պսակներ։

BRASSERIE DE LONDRES

ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ ԼՕՆՏՐԸ

(Հին Սանքրալի տեղ, Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 284)

Տ. ԵՒ Գ. ՔԱՐԱԵԱՆՕԲՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Ժողովրդական սիրուն կեդրոնատեղի մը ընելու համար ներքին ճոխ կահաւորման եւ ամէն պիտոյից համար եւ ոչ մէկ զոհողութիւն խնայուած չէ։

Ճաշարանի մասին ամէն խնամք տարուած եւ Արեւելեան ու Եւրոպական եղանակաւ ընտիր կերակուրներու ամենալաւ խոհարան մը մը կազմակերպուած է։

Բմպելիները մեծ գործարաններու առաջին տեսակ արտադրութիւններն են։ Տեղական եւ օտար լրագրները կը գտնուին։

Մատչելի եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՊԱՐՈՒԹԻՒՆ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եանենի գարէջբատան վրայի յարկը (ճիշդ Զրպուքճեանց դէմը)

Ամենատատիկ ցուցած տկարները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նաւրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, բան տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենատարբերադործեալ ազդանշերու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Յ. Գ. Վերջ մը տալու համար Յաճախորդաց դանդատներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ ՄԵՆԵՔ Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ։

ՃԵՐՄԱԿ ԳԱՄԵԼԻԱ

ՄԱՐՏԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Պոյիս, Սուլթան Համամ Եկեղի Ճամի փողոց թիւ 3

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին ձմրան եւ ամէն եղանակի յարմար ամէն տեսակ Բարիզեան կերպասներ, վայելուչ ճաշակով ու դիւրամատչելի գներով։ Դիմեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՔԻԻԶԻԿՔ-ԼՈՒՎՐ

Բերա, Մեծ-փողոց, թիւ 436

Լրպօճ շաբաթավանտին քով

	Դրշ.
Պարզ ատամնահանութիւն	10
Ատանց ցաւի ատամնահանութիւն	15
Ակռայ մաքրել	15
Ակռայ լեցնել արծաթով կամ ոսկրափոչիով	15
Ակռայ լեցնել ոսկիով	35
Ամբողջ ատամնաշար մը ատամանի	300
Մասնակի ատամնաշար մէկ ակռան	15

Ծանօթ.—Ակռայ լեցնելու եւ կամ նորէն շինելու համար եղած յանձնարարութիւններուն կէսը կանխիկ եւ մնաց կէսն ալ շինուելէն եւրը վճարելի է։

ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ

ՍԱՆԴՐԱԼ

ԼՈՒԻ ՖՐԱՆՔԻ ԵՒ ԺՈՐԺ ԻԼԻԱՏԷՍ

Բերա, Մեծ փողոց, 262

Կը գտնուի ամէն տեսակ անուշեղէն, հարմիքի չաքար, ֆրիւի կլուսէ, անուշի վերաբերեալ ամէն բան, եւ այլն, եւ այլն, ամենապոռացուցիչ պայմաններով։

Ամէն անոնք որ կը փափաքին երեկոյթ, հանդէս մը սարքել՝ կրնան դիմել այդ վաճառատունը ուր կը գտնուի թէ՛ եւրոպական եւ թէ՛ թրքական ամէն տեսակ անուշեղէններ։ Վաճառատունը պատրաստ է իր յաճախորդները գոհացնելու համար ապրանքներ ալ ընդունիլ։

ԷՔԻԹԱՊԼ

„ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ"

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆԷՆ ՄԵԾ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՀԶՕՐ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ 339 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐՔ.

1898ին «Էքիթապլ» իր ապահովագրեալներուն բաժնած է աւելի քան 15 ½ միլիոն ֆր. չահաբաժին, [այսինքն նոյն տարուայ մէջ Ֆրանսական ՄԻԱՑԵԱԼ 17 ընկերութիւններու բաժնած չահերու համապատասխանին ԳՐԵԹԷ ԿՐԿԻՆԸ։]

Աշխարհի մէջ գտնուող ո՛չ մէկ ընկերութիւն

ԷՔԻԹԱՊԼի չափ գործառնութիւն ունի.

ԷՔԻԹԱՊԼի չափ պահեստի դրամ ունի.

ԷՔԻԹԱՊԼի չափ չահաբաժին կը վճարէ.

Հետեւապէս

Ոչ մէկ ընկերութիւն

Կրնայ աւելի ԱԺԱՆ և աւելի ՇԱՀԱՒԷՏ բնծայել կեանքի ապահովագրութիւնն որքան ԷՔԻԹԱՊԼ։

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար

ԳԱՌՆԻԿ ԱՏՅՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գափուս, Ենիճարիի խան թիւ 20, 21 եւ 22

Ընկերութեան դրամատունը

Լոնտոն. ՍՆՈՒԼԼԷՆ ՊԱՆԿԱ

Բարիզ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ՏՊԱԳՐԱՆ „ՓԱՌԱՊԿԱ"

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն օր եւ ամեն գիշեր միջեւ լոյս բաց է

Կը տպէ ամէն լեզուով եւ ամէն տեսակ տառերով տեղեկագիրներ, հաշուեցոյցներ, նամակագրութիւն, այցեքարտ, մուհրագրեր, հարսանիքի հրաւիրագիրներ եւ այլն, շքեղ ու մաքուր ապագրութիւնով։

ԳԻՆՆԵՐԸ ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ ԵՆ — ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (83)

ԹԻՔՈ ՍԱՂ

ՍԵՒ ԱԴԱՄԱՆԴԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

Թ

ՈՃԻՐ ԹԷ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

«Այս խօսքերուն վրայ Մարթէն եւ Ֆինէ Վէլն մատն, մտեր վառեցին եւ սկսան առաջին յարկին ամէն անկիւնները լաւ մը զննել։ Յետոյ երկրորդ յարկն ելանուր ամէնէն կատարեալ խաղաղութիւնը կը տիրէր։ Մինչ Պր. ու Պուռվիէօ ատոր չինուածքը կը բացատրէր երկու ատիկաններուն, Մարթէն պզտիկ սրահին դուռը բացաւ։

«— Զարմանալի հոտ մը կայ, բաւական կասկածոտ չեչտով։

«—Այո՛, այո՛, աւելցուց Պր. ու Պուռվիէօ, ես ալ կ'առնեմ կորՏէկն. Գառթրրէ, կամ Տէր. Տէօշ անխոհեմութիւն մը գործած չըլլան. վառարան մը կար իրենց սենեակը. արդեօք . . .

Ասիկա ըսելով Պր. ու Պուռվիէօ Տէր. Գառթրրէի դուռը զարկաւ։ Բաւական երկար լռութենէ մը ետք՝ Տէր. Գառթրրէ դուռը բացաւ։

«Պր. ու Պուռվիէօ սոսկումի ճիչ մը արձակեց.

«—Ի՞նչ է աս. ո՞ւր է վառարանը։

«—Ի՞նչ վառարան։

«Պր. Պուռվիէօ անմիջապէս Իզապէլին սենեկին դուռը բացաւ, եւ հոն սեղմն վրայ կանգ առաւ ապառեկած։

«Ոսպիկանները եւ Տէրկին Գառթրրէ անոր մօտեցան եւ յանկարծ անոնք ալ կանգ առին։ Սենեկին մէջտեղը դրուած վառարէն՝ թունաւոր կազեր դուրս կ'ելլէին։

«Տէր. Գառթրրէ եղբօրաղջկանն անկողնին քով վազեց եւ ձեռքերն անոր կուրծքին վրայ դրաւ։ Իզապէլի մարմինը պաղ էր։

«Պր. ու Պուռվիէօ պատուհան մը բացաւ եւ ոսպիկաններէն մին վառարանը վերցնելով սենեակէն դուրս հանեց, մինչ միւսը կ'երթար բժիշկ մը գտնելու։ Տէր. Գառթրրէի ջանքերուն չնորհիւ Տէր. Տէօշ քիչ մը սթափեցաւ։ Բժիշկին հասնելուն հիւանդը կարգ մը անկապ լսուեր կը մրմնջէր։ Առաւն Տէր. Տէօշ բոլորովին ինքզինքը գտաւ, եւ այն ատեն խնդիրը քիչ մը լուսաբանութեան։ Նախ այնպէս կարծած էին թէ Տէր.Տէօշ անձնասպանութեան փորձ մը բրած Էրբայց սթափելուն պէս Միհնան Տէօշի գժբախտ կընիկը յայտարարեր է թէ այդ ենթադրութիւնը բացարձակապէս սխալ է։ Առջի գիշերը պակիր ու քնացեր է եւ ա՛լ անկէ անդին Տէր. Տէօշ ոչինչ կը յիշէ։

«Կատարուած քննութեանց շնորհիւ վերջապէս հասկցուեցաւ թէ գիշերը Մառսիալ Տէօշ Վէլն մանելով՝ փորձած էր ապաննել այդ մանկամարդ կինը զոր ա՛նչափ կ'ատէ։ Հետեւապէս թունաւոր գազերով կը հալածէր։ Հենց պէտք է այս ենթադրութիւնը ստուգել։ Մոհարաբ Պէրթրանի կինը հարցաքննուելով՝ այս վերջինը ինքզինքը ապուշ ձեւացուցեր եւ կարգ մը խուսափողական պատասխաններ տուեր է հարցասէրներ գաղտուրին։

«Արդարութիւնը ամենէն խիստ միջոցները ձեռք առած է։ Տէր. Տէօշ եւ Տէր. Գառթրրէ քիչ առենէն Սէնթ-Ազարէի պիտի մեկնին։ Միհնան Տէօշի գժբախտ կինն ա՛լ Արդարութեան պիտի յանձնէ՝ իր ամուսնին վրէժը լուծելու գործը»

Այս ընթերցումին վրայ երկար լռութիւն մը տիրեց։ Տանիէլ կը մտածէր՝ ջանալով ճշմարտութիւնը զուշակել՝ սուտերու այդ տեղին կոյսին մէջէն։ Մառսիալ սոսկալի կերպով կառաջ՝

—Բայց սոսկալի բան է ասիկա, կը մնչէր քիթին տակէն։

—Չէ, ըսաւ Տանիէլ ժպտելով, խաղն ալեկ խաղցուած է։

—Իզապէլ վառնդի մէջ է. անոր ատէն զայած տեղը ես ալ պիտի երթամ, անոր չուբին տակ պիտի ապրիմ, զայն պաշտպանելու համար։

—Այո, այո, պէտք է անմիջապէս Բարիզ երթալ։

—Ո՞ւր պիտի պահուըտինք։

—Ա՛ռ իմ գիմնազիք բանս է։

—Բարիզ պիտի երթանք, կ'ըսէր Պէրթրան զարմացած։

—Անշուշտ, եթէ կ'ուզէք ոգամանդին դողը գտնալ։

—Ուրեմն, Բարիզ երթանք, պարոն Տանիէլ, Բարիզ երթանք . . .

ՎԵՐՋ ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴԻ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

Ա

ԲԱԼԼԻՄԹԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Իրիկուն մը երբ Պր. Լառոմնուա ըստ սովորութեան Դլառոյի տունը գնաց, խիստ նեղացած գտաւ զայն։

—Ի՞նչ ունիք, ի՞նչ եղաւ։

Դլառա ուսնելով որ խեղճ մարդը կը զոլդդոր՝ ուզեց տուիչն օդուտ քաղել։

—Պէտք է որ բաւ կարուկ չեչտով մը, պէտք է որ աղջիկնիդ Բալլիմթի հետ ամուսնացնիք։

—Ահ, եթէ ասիկա իմ ձեռքս ըլլա՛ր։

—Փորձեցէ՛ք. ես կ'ուզեմ որ ամէն պարագայի մէջ այս ամուսնութիւնը կատարուի։

Երբ Լառոմնուա տուն վերադարձաւ, իր կնիկն ու աղջիկը իրար յուսահատութեան մը մատնուած գտաւ։ Սէնթ-Ազարէի տամին պատմութիւնը կարդացած էին թերթերուն մէջ։ Վաճառականը զոհ մնաց տակէ։

— Տեսա՛ք, բաւ յաղթապանծ չեչտով մը, տեսա՛ք . . .

—Հա՛յր, կակազեց մանկամարդ աղջիկը։

—Տեսա՛ք ահաւասիկ ձեր հանած Տանիէլը։ Ի՞նչ կ'ըսէք ասոր, օրիորդ, դուք որ ա՛նչափ համակրութիւն կը տածէիք այդ տատակին համար, դուք որ ա՛նչափ եռանդով զայն կը պաշտպանէիք։

—Հա՛յր։

—Բարեբախտաբար քեզի ամուսին մը գտայ, ամուսին մը՝ որ շուտով խելքդ գլուխդ պիտի բերէ։

(Շարունակելի)